

MATERIÁLY
VIII MEZINÁRODNÍ VĚDECKO-PRAKTICKÁ KONFERENCE
APLIKOVANÉ VĚDECKÉ
NOVINKY – 2012
27.07.2012 - 05.08.2012

Díl 8
Filologické vědy

Praha
Publishing House
"Education and Science" s.r.o.
c. 15-18.

Філологічні науки

Семенко І.В., Шалаєва Г.В.

Буковинський державний медичний університет, Україна

**До питання про термінологію ідентифікації людини за
ознаками зовнішності
(на базі англійської лексики, 1 частина)**

Протягом останніх двадцяти років дуже погіршилась криміналістична ситуація у всіх країнах; значно зросла кількість різного виду злочинів, зокрема – дуже тяжких злочинів, скоєних терористами, гвалтівниками, вбивцями; число злочинців поповнилось за рахунок наркоманів і, на превеликий жаль, – за рахунок підлітків.

Виявлення слідів злочину відіграють значну роль у розшуках злочинців, а також у розшуках людей, які зникли без вісті.

Ознаки (*signs*), які характеризують зовнішню будову людини (*indification signs of a person*), називаються ознаками зовнішності. У кожної людини зовнішній вигляд суто індивідуальний і має здатність відображатися в матеріальних слідах (*material traces*) та пам'яті людини у вигляді уявних образів (*imaginary signs*). Ознаки зовнішності складають основу криміналістичної ідентифікації під час вирішення ідентифікаційних та діагностичних завдань. Тому зовнішній вигляд людини здавна використовується під час упізнання (*recognition*) та кримінальної реєстрації злочинців.

Останнім часом криміналістичне вчення про зовнішні ознаки людини і використання для ототожнення (*identification*) людини отримало назву криміналістична габбологія (лат. *habitus* – зовнішність, *logos* – вчення).

Габбологія (*Hablology*) – це галузь криміналістичної техніки, яка виявляє зовнішні ознаки людини, їх матеріальні та ідеальні відображення, методи та засоби їх фіксації (*fixation*) й використання для встановлення фактів, які відіграють значну роль у розкритті (*disclosing, exposing*) та розслідуванні (*investigation of crimes*) злочинів.

За ознаками зовнішності ідентифікованою є особа, що розшукується (перевіряється). Це може бути підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений (*suspected, defendant, accused, convicted*). Ідентифікуючими об'єктами виступають:

- словесний опис (*verbal description*) зовнішності людини з використанням спеціальної термінології (наприклад, у криміналістичному обліку розшукуваної особи) чи в довільній формі (під час допиту потерпілого);
- матеріальна фіксація (*material fixation*) зовнішнього вигляду людини на фотознімку або відеоплівці (*on photo or video - plate*);
- уявний образ (*imaginary sign*) зовнішнього вигляду, який зафіксований у пам'яті свідка, потерпілого, (*witness, victim*) іншої особи; в

цьому випадку ототожнення здійснюється шляхом пред'явлення для впізнання (*presentation for recognition*);

- останки людини (*remains of a person – a corpse or its parts*).

До видів криміналістичної ідентифікації людини за ознаками зовнішності належать:

- ідентифікація особи шляхом пред'явлення для впізнання (*presentation for recognition*);

- ідентифікація шляхом безпосереднього порівняння зовнішності з "словесним портретом" (*identification by means of immediate comparison of the appearance with the "verbal portrait"*);

- ідентифікація за матеріальним відображенням, тобто фотографіями, кіноплівками, відеограмами, голограмами, а також кістковими останками (*identification by means of photo, cinema films, videograms, holograms and remains of bones*);

- ідентифікація за описом прикмет (*description of signs*).

Фотографічний метод у процесах ідентифікації особи є одним з найбільш поширених і ефективних методів, і саме він дає найбільшу кількість термінів серед тих, які поповнили трасологічну термінологію, будучи запозиченими з різних наук і сфер життя. Досить зауважити, що лексикографічні джерела дають 52 похідних від лексеми *phot* (одиниця вимірювання освітлення), окремі з яких вживаються в астрономії, ботаніці, біології, медицині, механіці, поліграфії. До тих, які вживаються у трасології, належать: *photo*, *photograph*, *photographer*, *photogenic*, *photogravure*, *photometer*, *photometric*, *photometry*, *photoplay* (кінофільм, фільм-спектакль), *photoprint* (фотогравюра), *photosensitive* (світлочутливий), *photosphere* (фотосфера).

У практичній діяльності найчастіше ідентифікація особи здійснюється за такими методами як: опис, малювання, композиція з допомогою фотографій (*description, drawing, composition with the help of photography*). Це технічні прийоми матеріалізації слідів пам'яті.

Onus (description) – це фіксація результатів вербального спілкування з джерелом інформації про ознаки образу людини, який зберігається в його пам'яті, для складання словесного портрету. Слідчий пропонує суб'єкту добровільно розказати про ознаки й особливості людини, які він бачив і запам'ятав.

Малювання (drawing) – це графічне відтворення суб'єктивного образу, який зберігається в пам'яті джерела. Малювання як засіб матеріалізації сліду пам'яті є тактичним прийомом, який використовується в слідчих діях (*detective actions*) для отримання інформації від людей. Мальовані портрети – це суб'єктивні портрети. Вони не тотожні (*they are not identical*), а лише подібні до реального вигляду людини, що розшукується (*who is in search*).

Композиція з допомогою фотографій полягає в тому, що в процесі допиту (*in the process of interrogation*) джерелу пред'являють серію звичайних фотографій і пропонують вибрати ті з них, на яких будь-яка з ознак зовнішності схожа на запам'ятовані ознаки (*memorized signs*). Слідчий або спеціаліст вирізує з фотографій вказані і відібрані ознаки (*chosen signs*) зовнішності і наклеює їх на аркуші паперу. Прогалини між ознаками ретушуються (*gaps between signs are retouched*). Складений таким способом портрет дістав назву фоторобота.

Композиція за допомогою підсумування малюнків – найефективніший спосіб відтворення і закріплення ідеальних відображень. Сутність складання суб'єктивного портрета полягає в тому, що джерело (*source*) під час допиту вибирає з мальованих елементів зовнішності ті, які він запам'ятав як схожі (*similar*), а спеціаліст конструює з них портрет.

Словесний портрет (verbal portrait) – це система опису зовнішності людини з використанням спеціальної термінології. Опис зовнішності здійснюється зверху до низу, у двох положеннях обличчя особи (*in two positions of the face*). Кожна ознака зовнішності характеризується розміром, формою, положенням відносно інших частин тіла.

Найчастішим засобом формування суб'єктивного портрета розшукуваної особи є використання комп'ютерної програми (*the use of computer program*) та засобів комп'ютерної графіки (*means of computer graphics*) з метою побудови фото композиційних портретів зі слів очевидців. Таким способом виготовляється комп'ютерний фоторобот.

Ось чому, дуже важливими є основні ознаки кримінологічної характеристики особи злочинця: соціально-демографічні, кримінально-правові, соціальні ролі й статуси, морально-психологічні властивості й особливості, ціннісні орієнтації, сукупність ознак, що утворюють структуру особи злочинця.

Література:

1. Джужа О.М. Кримінологія: Навчально-методичний посібник / О.М. Джужа, Є.М. Моїсєєв, В.В. Василевич. – К.: Атіка, 2003. – 400с.
2. Лісовий А.С. Судова медицина. Підручник. Вид. 2-ге, доп. та перероб. / А.С. Лісовий, Л.Л. Голубович, П.Л. Голубович. – К.: Атіка, 2003. – 512с. [+32 іл.].
3. Англо-український юридичний словник / За ред. Л.І. Шевченко. – М. Рус. яз.; К.: Арій, 2007. – 552 с.